

***Bloody Miami* - Tom Wolfe**

En el pròleg de *Bloody Miami*, el director del *Miami Herald* i la seva esposa –que és la que condueix el cotxe- tarden vint pàgines a entrar al restaurant Balzac perquè topen amb una latina despampanant que els provoca un cert retard en l'aparcament. Gran part de la novel·la es troba condensada en aquest inici: els temes de la premsa i de la immigració, el paper dominant de les dones, la morositat narrativa, l'objectiu balzaquí d'aixecar una acta minuciosa de les noves realitats.

En el primer capítol, un home que ha fugit de Cuba és interceptat a les aigües de Miami abans que pugui adquirir l'estatus de refugiat polític. Nestor, el policia nord-americà que l'atura, és un antic immigrant cubà que d'ençà de la detenció passa a concentrar els odis de la seva família i del seu barri, orgullosos dels seus orígens i molt cohesionats per l'anticastrisme. L'alcalde, també de procedència cubana, vol sacrificar Nestor de manera preventiva (“Aquest xaval és, tot sol, un disturbí racial”), però topa amb l'oposició del cap de policia, d'ètnia afroamericana.

La novel·la es desplaça llavors a l'exxicota de Nestor, Magdalena, que treballa com a infermera per a un psiquiatre especialitzat en l'addicció a la pornografia. Durant un centenar de pàgines, el sexe –fixacions, perversions, orgies- passa a primer pla, fins que apareix un professor universitari d'origen tahitià, pare d'una noia preciosa i d'un fill que està sota la influència de les bandes de negres de l'institut.

Nestor participa en una operació contra un centre de distribució de crack després de la qual és gravat mentre adreça insults racistes a un traficant negre. Quan la gravació apareix a Youtube, Nestor torna al primer pla de l'actualitat. De resultes de l'operació queda suspès de servei; tot i així creix la seva vinculació personal amb la filla del professor tahitià.

Crítica de l'art modern

Mentrestant, Magdalena entra en contacte amb el món de l'art a través dels amics del psiquiatre, que també li és amant. En una fira d'art contemporani coneix Koroliov, un home de negocis rus, col·leccionista d'obres d'art, que sembla destinat a convertir-se en el centre de la trama: coneix el director de diari que apareixia al pròleg, s'interessa sexualment per Magdalena, és investigat per Nestor i pel periodista que cobreix les seves operacions. El psiquiatre i l'addicció a la pornografia es converteixen, doncs, en qüestions secundàries: a partir d'aquest moment el llibre s'orienta cap a l'art

contemporani i, més concretament, cap a la crítica de l'art abstracte, tan sobredimensionat i fàcil de falsificar i, doncs, tan temptador per a un mafiós com Korolióv. El sexe, en tot cas, queda supeditat al nou tema. Com es pregunta Magdalena, “per què hi havia tanta pornografia en l’anomenat art trencador?”.

El pintor que falsifica els quadres i un altre multimilionari que col·lecciona art, tots dos russos, acaben de donar el toc de color a la trama del frau artístic que centra la segona meitat de la novel·la, amb Nestor fent mèrits per ser readmès en el cos de policia i cada vegada més interessat en l'estudiant tahitiana, mentre que Magdalena dubta si fer les paus amb ell, en vista de les males experiències que ha tingut d'ençà que l'ha deixat (un obsés i un criminal, en aquest ordre). En els últims capítols, un reality show treu a la llum pública el pitjor de Korolióv.

Tom Wolfe (Richmond, Virginia, 1931) és un dels creadors del que als anys seixanta i setanta es va batejar com a Nou Periodisme, i que consistia a incorporar les tècniques novel·lístiques als reportatges. A finals dels vuitanta, amb *La foguera de les vanitats*, Wolfe es va convertir en novel·lista de l'actualitat, un ofici que va consolidar amb *Tot un home* i *Sóc la Charlotte Simmons*, novel·les voluminoses centrades en àmbits i coordenades geogràfiques ben concrets, a la manera de reportatges novel·lats, com ara la política a Nova York, l'economia a Califòrnia, o, en aquest últim llibre, l'art modern a Miami, amb un rerefons omnipresent d'ambició, sexe, racisme i decadència dels WASP, ara anomenats *anglos*.

De reporter a novel·lista

És inevitable recordar aquells reportatges de Tom Wolfe que Anagrama publicava amb títols com *La izquierda exquisita & Maumauando al parachoques* i *El coqueto, aerodinámico rocanrol color caramelo de ron* i que tots els estudiants de periodisme de la Transició devoràvem amb plaer. Transcorregut gairebé mig segle d'ençà que van ser escrits, es manté intacte l'estil de l'autor, aquella manera d'immergir-se en la realitat a còpia de descripcions desprietades farcides de les mateixes onomatopeies, majúscules i repeticions que trobàvem en els còmics underground de l'època. Un exemple extret de *Bloody Miami*: “I llavors un sospir compulsiu de la noia, que va fer ah ah ah ah ah ah i es va submergir en un llac de gemecs gemecs gemecs Oh, Déu gemec gemec gemec gemeeec ah ah ah Oh, Déu Oh, Déu Oh, Déu Oh, Dééééu...”.

Al costat d'aquests recursos -que ja no són tan nous ni originals-, Wolfe manté la figura del narrador que teixeix llargues escenes amb omnisciència decimonònica, i que

en aquest llibre s'acosta amb escepticisme a l'art de començaments de segle XX (Picasso, Malèvitx, Braque, Soutine), sense poder-se estar d'incloure estereotips i procacitats del broc gros. També les escenes finals al despatx del director del *Miami Herald* tenen un to vintage, ja que semblen basades en el periodisme estel·lar dels anys setanta, quan els diaris de paper encara no havien de competir amb les xarxes socials ni amb el periodisme amateur.

Bloody Miami comença al restaurant Balzac, però uns centenars de pàgines després entrem en el restaurant Gogol: el llibre oscil·la entre el realisme i el grotesc, amb passatges situats més a prop d'una imaginació desbocada que de la crònica, protagonitzats més per titelles que no pas per personatges versemblants. El lector no hi trobarà gaires subtileses, sinó més aviat caricatures, embolics i excessos. He d'afegir, però, que m'ha resultat impossible deixar-lo de llegir, i que per acabar-lo he robat hores a activitats més rellevants, fins i tot més urgents. M'ha acompanyat a tot arreu, i s'ha revelat molt eficaç a l'hora de combatre el tedi de les sales d'espera d'hospitals i aeroports. No descarto que hi hagi contribuït la feina com a traductora que hi ha desplegat Marina Espasa.

La curiositat vital que mostra l'octogenari Tom Wolfe supera la de gran part de la població dels nostres dies. Experimentat i observador, ve a ser un dinosaure simpàtic que en comptes de posar-se al dia a corre-cuita fa servir els mateixos trucs –i amb la mateixa gràcia– que quan era jove. A base de continuar trencant els mateixos plats durant dècades, Wolfe s'ha transformat en un clàssic. Lluny d'escandalitzar, els seus llibres semblen pensats perquè antigues hippies, ara jubilades, se'ls enduguin a la platja i els llegeixin entre capcinades mentre els seus marits rondinen sota el para-sol.

L'última novel·la de Tom Wolfe és una aproximació a una ciutat que se'ns presenta obsedida per la velocitat i la riquesa, i que presenta unes característiques que sorprenen Tom Wolfe més del que podrien sorprendre qualsevol habitant del nostre país: “Miami és l'única ciutat del món, pel que jo en sé, del món, la població de la qual està formada, en més d'un cinquanta per cent, per immigrants... immigrants recents, immigrants dels darrers cinquanta anys.” Quin profit no trauria un gat vell com ell a la Catalunya de José Montilla!